

FENOMENUL CORUPȚIEI DIN SOCIETATEA ROMÂNESCĂ ACTUALĂ

CORRUPTION IN ROMANIA SOCIETY

*Doctorand Toma Cornel TEREACĂ **

Rezumat: *Nevoia combaterii fenomenului corupției s-a intensificat în ultimii 4 – 5 ani din cei 25 trecuți după Evenimentele din Decembrie 1989, motiv pentru care, la 10 ani după schimbarea regimului politic din România au apărut și primele reglementări de prevenire, descoperire și sancționare a faptelor de corupție, respectiv Legea nr. 78/2000.*

După încă 10 ani de la apariția legislației anticorupție au apărut și primele efecte, la început destul de timide, iar apoi din ce în ce mai vizibile în combaterea efectelor acestui flagel nedorit și dăunător al societății românești.

Continuarea procesului de combatere a fenomenului corupției și restabilire a normalității sociale trebuie susținute și ajutate concomitent de către toate instituțiile și autoritățile statului, fie ele politice, executive, administrative, legislative, economice, financiare, culturale, educative, etc., pentru stoparea mai ales a cauzelor ce au declanșat, amplificat și au menținut acest fenomen combătut în prezent de Direcția Națională Anticorupție și structurile de resort din domeniu.

Cuvinte-cheie: *fenomenul corupției, România, prevenire, descoperire, sancționare.*

Abstract: *The need for combating corruption has increased in the past 4-5 years of the 25 that have passed after the December 1989 events, which is why, 10 years after the change of the political regime in Romania, the first regulations for the prevention, detection and punishment of corruption appeared, namely Law no. 78/2000.*

After other 10 years since the first anti-corruption legislation came out, its first effects appeared as well, at first rather timid, then increasingly more visible in combating this unwanted and harmful scourge effects on the Romanian society.

The continuation to fight corruption and restore social normality must be simultaneously supported and helped by all state institutions and authorities, whether political, executive, administrative, legislative, economic, financial, cultural, educational, etc., to stop especially the causes that triggered, amplified and maintained this phenomenon combated currently by the National Anticorruption Directorate and the relevant structures in the domain.

* Executor Judecătoresc, Președinte al Camerei Executorilor de pe lângă Curtea de Apel Brașov, email: tereacatomacornel@yahoo.com.

Keywords: Corruption, Romania, prevention, detection, punishment.

In ultimul deceniu, fenomenul corupției este din ce în ce mai prezent pe agenda publică. Tot mai mulți cetățeni, fie ei politicieni, magistrați, polițiști, oameni ai legii, demnitari ori jurnaliști resimt efectele acestui adevărat flagel al societății românești. La nivelul percepției comune, primare, generale, sau mai precis spus, de nespecialist în domeniul juridic, corupția reprezintă o activitate ilicită prin care unele persoane, aflate în poziții și funcții ale structurilor de putere și administrație se abat de la regulile juridice ori morale, sub imperativul cărora activează cu scopul de a obține avantaje materiale sau financiare, patrimoniale sau nepatrimoniale, în folos propriu sau pentru altul¹.

Percepția umană a simplilor cetățeni, chiar dacă este mai simplă, mai primară și lipsită de elemente de calificare, nu dă greș deloc, dacă o raportăm la lucrări cu definiții și explicații mai elaborate, din cadrul altor societăți umane ce s-au confruntat și au analizat această activitate de corupție și care este definită ca fiind un: „comportament nepotrivit și, de obicei, ilegal, cu intenția de a obține un beneficiu personal”. Iar, în continuare se arată că, principalele forme de manifestare ale corupției sunt: „*mita, extorcarea și folosirea nepotrivită a informațiilor din interior. Corupția apare acolo unde există indiferență din partea comunității sau lipsa unor politici adecvate. În societățile cu o cultură în care mita este un lucru obișnuit, granița dintre acceptabil și inacceptabil este, adesea, greu de delimitat*”².

În termeni de specialitate juridică activitatea de corupție este reglementată de dispozițiile art. 1 și 2 din Legea nr. 78/2000 care prevede că, persoanele:

a) care exercită o funcție publică, indiferent de modul în care au fost investite, în cadrul autorităților publice sau instituțiilor publice;

b) care îndeplinesc, permanent sau temporar, potrivit legii, o funcție sau o însărcinare, în măsura în care participă la luarea deciziilor sau le pot influența, în cadrul serviciilor publice, regiilor autonome, societăților comerciale, companiilor naționale, societăților naționale, unităților cooperatiste sau al altor agenți economici;

c) care exercită atribuții de control, potrivit legii;

1) Potrivit Dicționarului Explicativ al Limbii Române (DEX) editat de Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, ed. a II-a, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1998, p. 230 corupția este explicată ca fiind o abatere de la moralitate, de la cinste, de la datorie sau chiar desfrânare ori depravare. Aceleași explicații regăsindu-le și în Noul Dicționar Universal al Limbii Române, ed. a III-a, Editura Litera Internațional, București, 2008. p. 350.

2) Enciclopedia Universală Britanică, vol. 4, Editura Litera, București, 2010. p. 236.

d) care acordă asistență specializată unităților prevăzute la lit. a) și b), în măsura în care participă la luarea deciziilor sau le pot influența;

e) care, indiferent de calitatea lor, realizează, controlează sau acordă asistență specializată, în măsura în care participă la luarea deciziilor sau le pot influența, cu privire la: operațiuni care antrenează circulația de capital, operațiuni de bancă, de schimb valutar sau de credit, operațiuni de plasament, în burse, în asigurări, în plasament mutual ori privitor la conturile bancare și cele asimilate acestora, tranzacții comerciale interne și internaționale;

f) care dețin o funcție de conducere într-un partid sau formațiune politică, într-un sindicat, într-o organizație patronală ori într-o asociație fără scop lucrativ sau fundație;

g) alte persoane fizice decât cele prevăzute la lit. a)-f), în condițiile prevăzute de lege sunt obligate să îndeplinească îndatoririle ce le revin din exercitarea funcțiilor, atribuțiilor sau însărcinărilor încredințate, cu respectarea strictă a legilor și a normelor de conduită profesională, și să asigure ocrotirea și realizarea drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor, fără să se folosească de funcțiile, atribuțiile ori însărcinările permise, pentru dobândirea pentru ele sau pentru alte persoane de bani, bunuri sau alte foloase necuvenite³.

Reglementarea juridică, așa cum este dată de către legiuitor, este una destul de amplă și acoperitoare cazistic, dar nu exhaustivă, motiv pentru care orice activitate, din cele mai sus enumerate, dar și altele, pot fi susceptibile de a fi catalogate ca activități de corupție, dacă întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor de corupție.

Așadar, rezultă că actele de corupție presupun o abatere de la norma juridică edictată în interes general, în scop personal sau privat, respectiv o subiectivizare a normei juridice celui îndrituit să o respecte pentru un anumit beneficiu patrimonial sau pecuniar pentru sine sau pentru altul. Sau, mai simplu spus, o abatere de la norma de lege de persoane influente pentru a obține un beneficiu material pentru sine sau pentru altul.

Fenomenul corupției nu poate fi străin de societatea românească contemporană, dacă ne raportăm la o anumită tradiție, cultură și istorie a faptelor de corupție, mai veche sau mai recentă⁴. Astfel, dacă avem în vedere istoria mai

3) Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, publicată în M. Of. nr. 219 din 18 mai 2000.

4) Pentru o amplă analiză a se vedea: N. Djuvara, *Între orient și occident. Țările române la începutul epocii moderne (1800 – 1848)*, ed. a VII-a, Ed. Humanitas, București, 2009; Sir S. Sitwell, *Călătorie în România*, Ed. Humanitas, București, 2011; L. Boia, *De ce este România altfel?*, Ed. Humanitas, București 2012; L. Boia, *Mitologia științifică a comunismului*, Ed. Humanitas, București, 2011; L. Boia, *România, țară de frontieră a Europei*, Ed. Humanitas, București, 2012; L. Boia, *Istorie și mit în conștiința românească*, Ed. Humanitas, București, 2011; C. Rădulescu-Motru, *Psihologia poporului*

veche, când înscăunarea domnilor și voievozilor din Țările române, fie că erau de origine pământească sau fanariotă, se făcea numai cu confirmarea puterii suverane, care, în prealabil, cumpărau bunăvoința suveranului de către pretendentul tronului. Ba mai mult, uzurparea domniei făcându-se tot în același fel, dacă uzurpatorul plătea mai mult sau mai bine. Rezultă că relațiile și legăturile de vasalitate ale Țărilor românești cu Înalta Poartă au impus un anumit comportament, normal în epoca vremii, corupt dacă ne raportăm la prezent, dar care au impus o anumită tradiție și o anumită cultură practică de domnie, voievozii și boierii vremii. Dar dacă avem în vedere istoria mai recentă anterioară Evenimentelor din anul 1989 vom constata că acest fenomen exista și coabita în mod organic cu regimul comunist, fie numai dacă ne raportăm la aberantele raportări de îndeplinirea planurilor economice. Menținerea poziției celor ce raportau îndeplinirea planurilor înainte de termenele planificate și a cifrelor exagerate constituiau garanții serioase de menținere în posturile ocupate și asigurau menținerea sau avansarea în ierarhia de partid și de stat. Cazurile de corupție rezumându-se, pe teritoriul comunismului, la diverse furturi izolate din avutul obștesc ce erau bine instrumentate⁵, motiv de frână și de progres a „societății multilateral-dezvoltate”. Sub nici o formă corupția nu a putut fi recunoscută ca o realitate existentă ce trebuia analizată și imperios combătută.

Însă paradoxal, după Evenimentele din decembrie 1989, aproape toți factorii responsabili ai fostului regim au recunoscut, cu mici excepții, că fenomenul corupției era unul generalizat și chiar instituționalizat ca politică de partid și de stat, fie dacă ne gândim la cifrele statistice extrem de bine raportate ce depășeau cu mult posibilitățile tehnice și economice ale țării.

Probabil, un moment prielnic pentru a îndrepta lucrurile și a le așeza în ordinea lor firească au fost primii ani după 1989, dar rezultatele indică ratarea acestuia. Pentru acest eșec, pot fi evidențiate trei explicații probabile.

În primul rând, absența unei clase politice mature, pregătite pentru a face față provocărilor noului context. Factorii responsabili ce au preluat puterea politică nu aveau încă exercițiul democrației și al economiei de piață, cel al neutralității și imparțialității unei funcționări normale și echidistante cu toți cei interesați și implicați în patrimoniul civil, comercial și financiar al țării.

În al doilea rând, nu s-a făcut sau poate nu s-a considerat utilă o analiză reală, pe baza experienței trecute, cu implicații pentru funcționarea viitoare a statului, a acestui fenomen de degradare socială. Dovadă că la un sfert de secol

român, Ed. Paideia, București, 1999; A. Pleșu, *Minima moralia*, Ed. Humanitas, București, 2005; M. Ghilezan, *Hoția la români*, Ed. Ed. Runa – Grupul Editorial Corint, București, 2008.

5) Sintagma „înfierare cu mânie proletară” de sinistră rezonanță și amplitudine socială folosită de vechiul regim comunist, cu precădere la începutul anilor "50 – "60 de oficiosul scris „Șcinteia”.

după schimbarea regimului comunist fenomenul corupției relevă o amploare socială pe plan orizontal și o aptitudine verticală structural greu de stopat.

În al treilea rând, sustragerea și decapitalizarea anumitor agenți economici, instituții, bănci, companii naționale etc., acțiuni care au încetinit și chiar au stopat dezvoltarea economică. Dimpotrivă, aceste resurse sustrase nu au putut genera, la rândul lor, alte oportunități atât de necesare unei dezvoltări normale și firești, indispensabile generării de noi valori, de noi tehnologii și noi locuri de muncă. Aceste active nu s-au mai regăsit în economia românească și nici nu au mai putut fi impozitate.

Prin urmare, o valoare însușită în mod ilegal are un triplu efect negativ, și anume, odată prin lipsirea, sărăcirea și sustragerea sa din circuitul civil, a doua prin ineficacitate și neproductivitate de generare și multiplicare, a treia componentă negativă este sustragerea de la fiscalizarea ei normală. Iar dacă aceste valori sustrase nu mai pot fi recuperate și absența lor trebuie gestionată și acoperită, se observă că efectul dăunător crește exponențial sub multiple aspecte economice, financiare, fiscale, juridice, sociale, etc.

Aceste acte și fapte de corupție cu care se confruntă societatea în ultimii 25 de ani au dus la necesitatea combaterii și stopării fenomenului ca imperativ de dezvoltare și reformă economică, politică, financiară, sub toate aspectele, motiv pentru care s-a creat cadrul legal instituționalizat prin emiterea cadrului legislativ și formarea Parchetului Național Anticorupție (PNA)⁶.

Faptul că în prezent activitatea Direcției Naționale Anticorupție are un volum foarte ridicat atât ca număr de cauze trimise în judecată, cât și poziția socială, politică, economică a celor cercetați și anchetați, cu soluțiile de confirmare în instanțele de judecată în proporție covârșitoare⁷, nu face decât să confirme amploarea fenomenului corupției pentru societatea românească.

Plasarea României între nevoia de a avea și noi „capitaliștii noștri” și sloganul „nu ne vindem țara”⁸, precum și declanșarea cursei de îmbogățire și înavuțire cât mai repede și în orice chip și dacă mai adăugăm și startul furat de diferiți factori ce gestionau politic și economic, ori trebuiau să controleze și să

6) OUG nr. 63/2013 pentru modificarea OUG nr. 43/2002 privind Direcția Națională Anticorupție, publicată în M. Of. Nr. 377 din 26 iunie 2013;

Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție cu modificările aduse prin Legea nr. 187/2012, publicată în M. Of. Nr. 757 din 12 noiembrie 2012 și Legea nr. 255/2013, publicată în M. Of. Nr. 515 din 14 august 2013;

7) OUG nr. 43/2002 privind Direcția Națională Anticorupție cu modificările aduse prin Legea nr. 255/2013, publicată în M. Of. Nr. 515 din 14 august 2013.

8) Pentru o analiză aprofundată a se vedea site-ul www.pna.ro.

8) Sintagme de manipulare ce au prins pe scară largă în rândurile maselor de oameni neștiutori și ușor de manevrat, folosite cu precădere la diferite adunări politice și sindicale.

fiscalizeze aceste activități de patrimonializare și capitalizare, firești de altfel într-o economie de piață, și o societate mereu în tranziție și într-o continuă reformă, efectul corupției a fost și rămâne devastator, din cauza amplitudinii fenomenului, sărăcirii populației, degradării și frustrării sociale cu costuri pe termen lung.

Combaterea acestui derapaj costisitor social presupune și combaterea cauzelor care au generat acest fenomen, nu numai a efectelor prea târziu recunoscute dar, poate este bine și așa, decât niciodată.

În concluzie, combaterea efectelor corupției de către instituțiile abilitate este și rămâne o prioritate strategică națională. Însă, analizarea cauzelor ce au generat acest fenomen nociv al corupției, reprezintă o problemă de importanță capitală, de viitor și de garantare a evoluției noastre ca stat de drept consolidat cu garanții serioase de funcționarea a tuturor puterilor constituționale. Cunoașterea cauzelor fenomenului corupției duce la o înțelegere mai amplă și cuprinzătoare cu consecințe sigure de diminuare a efectelor acestui flagel, iar implicarea instituțiilor și autorităților de cultură, educație, ba chiar religioase ar consolida în mod semnificativ lupta împotriva acestui fenomen dăunător.

Această lucrare a fost posibilă prin sprijinul financiar oferit prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, cofinanțat prin Fondul Social European, în cadrul proiectului **POSDRUM/159/1.5/S/138822, cu titlul „Rețeaua Transnațională de Management Integrat al Cercetării Doctorale și Postdoctorale Inteligente în Domeniile „Științe Militare”, „Securitate și Informații” și „Ordine Publică și Siguranță Națională”-Program de Formare Continuă a Cercetărilor de Elită - “SmartSPODAS”.**

BIBLIOGRAFIE

- *** *Dicționarul Explicativ al Limbii Române (DEX)* scos de Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, ed. a II-a, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1998.
 - *** *Enciclopedia Universală Britanică*, vol. 4, Ed. Litera, București, 2010.
 - *** *Noul Dicționar Universal al Limbii Române*, ed. a III-a, Ed. Litera Internațional, București, 2008.
- BOIA L., *De ce este România altfel ?*, Ed. Humanitas, București 2012.
BOIA L., *Istorie și mit în conștiința românească*, Ed. Humanitas, București, 2011.

- BOIA L., *Mitologia științifică a comunismului*, Ed. Humanitas, București, 2011.
- BOIA L., *România, țară de frontieră a Europei*, Ed. Humanitas, București, 2012.
- DJUVARA N., *Între orient și occident. Țările române la începutul epocii moderne (1800 – 1848)*, ed. a VII-a, Ed. Humanitas, București, 2009.
- GHILEZAN M., *Hoția la români*, Ed. Runa – Grupul Editorial Corint, București, 2008.
- PLEȘU A., *Minima moralia*, Ed. Humanitas, București, 2005.
- RĂDULESCU-MOTRU C., *Psihologia poporului român*, Ed. Paideia, București, 1999.
- SITWELL Sir S., *Călătorie în România*, Ed. Humanitas, București, 2011.

